זון אויפגאַנג — 5.23.
זון אונטערגאַנג — 7.31.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
קלאר אין קאלט

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 80. Winnipeg, Tues. April 22, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג

דינסטאג כד׳ ניסן, תר״ץ.

הונדערטער אומגעקומען אין טורמע פייער

שרעקלאכע טראגעדיע שפּילט זיך אָפּ אין שטאט פריזאָן אין קאלומבוס, אָהייאָ

ארום פינף טויזנט ארעסטאנטן זיינען געווען אין די צעלן, און הונדערטער פון זיי זיינען אומגע-קומען ווי די חיות אין די שטיינען. — וועכטער האָבן ניט געאיילט זיך עפענען די טירן, אויס מורא די ארעסטאנטן זאָלן זיך ניט צעלויפן. — א סברא אז ארעסטאנטן אליין האָבן געמאכט די שריפה. — ארעסטאנטן ציינען אויס גרויסע העלדישקייטן רעטנדיק זייערע חברים פון פייער פאסטקע

ערשטע אָפּשאצונג איז דריי הונדערט טויטע און 300 פארוואונדעטע

קאלומבוס, אָהייאָ, אפר. 22. — א שרעקלאכע טראגעדיע האט זיך דא אָפּ-געשפּילט אין דער שטאט־פריזאָן, וואו 300 מענשלאכע לעבנס זיינען אויסגע-לאָשן געווארן אין א שריפה, און נאָך 300 זיינען פארוואונדעט געווארן און א סך פון זיי וועלן ניט בלייבן לעבן. די צאָל קרב-נות קאָן זיך אויסווייזן צו זיין גרעסער, ווען דער ענדגילטיקער חשבון וועט אונ-טערגעפירט ווערן.

שרעקלאכע סצענעס האָבן זיך אָפּגע-שפּילט אין דער טורמע, וואו עס זיצן 4,950 ארעסטאנטן. הונדערטער ארעס-טאנטן האָבן זיך גערוקן פון זייערע צעלן, רייסנדיק די אייזערנע שטאבעס מיט זיי-ערע הויליע הענט אין פארצווייפלונג. א פאר ארעסטאנטן האָט זייער פארצווייפל-טע לאגע צוגעגעבן איבערמענשלאכע קראפט, און זיי איז געלונגען איינצובראכן זייערע שטיינן.

דער פייער, גלויבט מען, איז אונטער-געצונדן געווארן פון ארעסטאנטן, וועלכע האָבן געהאפט אין דעם טומל אנטלויפן. דער פליגל וואו די שריפה איז אויסגע-בראָכן, איז געווען פארנומען פון לאנג-טערמיניקע ארעסטאנטן, א סך פון זיי פארארטייילט צו 25 יאָר ביז לעבענסלענג-לאכער געפענגניש.

דער אויסברוך

ארום 6 אזייגער לעצטן אונט האָט זיך א גרופּע ארעסטאנטן צוריקגעקערט פון זייער וועטשערע. פארשפּארט צו ווערן אין זייערע צעלן איבער דער נאכט. מיט אמאָל האָט מען באמערקט פלאַמען אויס-שפּארן פון די מיטלסטע צעלן. עס האָבן זיך באלד דערהערט געשריי־יעס „פייער! פייער!" און זיי האָבן זיך צעטראָגן אי-בער דער גאנצער רויזיקער, חושב׳דיקער גענעראַל, אָפּקלינגענדיק אין די אנ־ערע פלינלען, און א פאניק איז אויסגעבראָכן.

די ארעסטאנטן אין די צעלן האָבן אין טויט־שרעק אָנגעהויבן רופן נאָך היילף. די ארעסטאנטן וואָס זיינען נאָך ניט געווען פארשפּארט האָבן אנגעהויבן פאָדערן פון די וועכטער די שליסלען. די וועכטער אבער, מורא הבכריק פאר אן אויפשטאנד האָבן זיך ניט געאיילט. די ארעסטאנטן האָבן דאן באפאלן די וועכטער, אָפּצענע-מען די שליסלען און אנגעזוכט אָפּשליס די צעלן. איינער פון די וועכטער, וועלכער האָט ניט געקאָנט פארליירן דעם פיין פון די פארשפּארטע, האָט זיי ארויסגעהאָלפן.

דער פייער, געבלאָזן פון׳ם ווינט, האָט אבער באלד צעטראָגן זיך; אין׳ם איז גע-ווארן אוממעגלאך אנצוגיין מיט דער רע-טונג ארבעט. הונדערטער פון די ארעס-טאנטן, באזונדערס אין די העכערע שטאקן, זיינען אזוי דערשטיקט אדער פארברענט געווארן אין זייערע צעלן, ווי מיין אין די לעכער. די גערעטעטע זיינען ארויסגעפירט צו ווארן אין הויף, וואו זיי זיינען שטרייגנ באוואכט געווארן מיט דער הילף פון אנגעקומענע פּאליציי און מיליטערישע אָפּטיילונגען.

העלדישקייטן פון ארעסטאנטן

איינער פון די ארעסטאנטן, „ביג דזשיים" מאַרטאן, א באנק רויבער, האָט צעבראָכן די שטאבעס פון זיין צעל אין א פארצווייפלטער אנשטרענגונג. אבער אנ-שטאט צו לויפן אין הויף, האָט ער זיך געלאָזן רעטן זיינע חברים. ווען ער האָט מער ניט געקאָנט געפינען קיין לעבעדיקע, האָט ער ארויסגעטראָגן צוויי טויטע קער-פּערס.

פרענק וואָרד, נאָך אן ארעסטאנט, א געווענענער פּאליציסט, האָט געבאפט א האק און האָט איינגעבראָכן די טירן פון א האלבן טוצן צעלן, פון וועלכע עס זיינען ניט געווען די שלעסלען, רעטנדיק די ארעסטאנטן.

„ווייל׳ר ביי" קראָנינגער האָט געדעטעט 12 פון זיינע חברים. ער איז אוועקגעלאָפן אין פייער נאָך א 13טן, אבער ער איז געפאלן אין אומאמאט און איז פארברענט געווארן אויף טויט.

נאָך א סך פאלן פון העלדישקייט און מסירת־נפש זיינען פארצייכנט געווארן צווישן די ארעסטאנטן.

צווייטע שריפה פארגרעסערט די פאניק

די ארעסטאנטן אין הויף זיינען דער-ווייל געשטאנען אין אן אומרואיקער שטו-מינג. א סך פון זיי האָבן געטראָטן ווענן א מעגלאכקייט דורכצוברעכן זיך א וועג צו פרייהייט.

א גרופּע מער געוואנטע ארעסטאנטן האָבן זיך אויסגעטיילט פון׳ם עולם, און האָבן אונטערגעזוכט דעם וואָך־מיל, אין הינטערשטן טייל פון הויף, וואו קיינער איז דאן ניט געווען. די פלאמען האָבן אנ-נעכאפט די געביידע. ווי די פייערלעשער האָבן זיך א לאָז געטאָן אהין, האָבן די ארעסטאנטן פארשטעלט דעם וועג.

עס האָט געהאלטן ניט ווייט פון א ראָ-יאָט. דער פייער שעף האָט דערקלערט, אז ער וועט ניט לאָזן זיינע מענשן. ניין צום פייער, סיידן זיי וועלן קריגן געהערי-קע שוץ. דער טורמע־אויפזעער האָט דאן אויסגערופן, אז דער ערשטער וואָס וועט שטעלן די פייערלעשער וועט געשאָסן ווערן. דאָס האָט געווירקט, און די ארעס-טאנטן האָבן געמאכט וועג פאר די פייער-לעשער.

דעם שאראקטן איינדרוק האָט אויף די ארעסטאנטן געמאכט דער אנאנס פון׳ם אויפזעער, אז ער וועט גלייך טעלעגראפירן צו קרובים פון די לעבן־פארבליבענע, צו באראוקן זיי. דאָס האָט די ארעסטאנטן בעסער באראוקט, ווי די באוואפנטע מאכט.

צען אזייגער אין אונט איז שוין אלץ געווען רואיק. פּאליציי און ארמיי אמבר-לאנסן האָבן ארויסגעפירט טויטע און פארוואונדעטע. די לעבן־פארבליבענע ארעסטאנטן זיינען אריינגעפאָקט געווארן אין די צעלן פון אנדערע פּיליגלען.

די שריפה, זעט אויס, האָט זיך אנגע-הויבן אין א צעל פון אונטערגעזונדענע קלייידער. דער גאנצער שאדן צו דער גע-בוידע וואו אזעלכע מענשלאכע לעבנס זיי-נען אויסגעלאָשן געווארן באטרעפט ניט מער ווי 15 טויזנט דאָלאר.

—(::)—

נייע אייזנבאן פאראייניקט טורקעסטאן מיט סיביר

מאסקווע, אפריל 22. — א ספּעציע-לער צוג איז פון דאנען אָפּגעפאָרן קיין טורקעסטאן מיט געסט בייצווואוינען די פייערונג פון דער עפענונג פון דער נייער אייזנבאן, ארום 865 מייל לאנג. וואָס פאראייניקט טורקעסטאן מיט סיביר. מיט דעם צוג זיינען געפאָרן סאָוועטישע באַ-אמטע, איינגעלאדענע געסט און אויסלענ-דישע קאָרעספּאָנדענטן.

—(::)—

בלויז צוויי אידישע קאָ-מוניסטישע קלובן אין וויים-רוסלאנד

מאסקווע אפריל 22 (איטא). — בלויז צוויי אידישע קאָמוניסטישע קלובן זיי-נען איצט דאָ אין גאנץ ווייס־רוסלאנד, ווי דער מינסקער „אָקטיאבר" אנאנסירט אפיציעל.

די דאָזיקע ידיעה איז באזונדערס ניט פארשטענדלאך, ווען מען נעמט אין אָנ-באטראכט, אז לעצטנס זיינען אזויפיל בתי־מדרשים פאראוואנדלט געווארן אין ארבעטער קלובן.

אנב - אורחא

פון מארק

די בריטישע ארבעטער פארטיי און סאָציאליזם

די בריטישע ארבעטער פארטיי, ווי באַ-קאנט, איז צוזאמענגעשטעלט פון א צאָל ארבעטער קערפּערשאפטן, צווישן וועלכע די אינדעפּענדענט לייבאר פארטיי פאר-נעמט אן אנגעזעענעם אָרט.

די איי. על. פּי. איז די בריטישע סאָ-ציאליסטישע פארטיי, — א גאנץ מעסיקע סאָציאליסטישע־פארטיי. אירע מיטגלידער צווישן וועלכע עס זיינען ביז ניט לאנג צוריק אויך געווען ראמזי מאקדאָנאלד און פילים סנאָודען, זיינען די אָנפירנדיקע פּי-גורן אין דער ארבעטער פארטיי, וועלכע איז נאָך מעסיקער אין איר סאָציאליזם, ווי די איי. על. פּי., און די גרעסטע צאָל דעפּוטאטן פון דער ארבעטער פארטיי אין פארלאמענט זיינען מיטגלידער פון דער איי. על. פּי.

ווען ס׳איז אבער געקומען צו פּראקטי-טישער רעגירונגס פּאָליטיק, איז דער סאָ-ציאליסטישער איינפלוס פון דער איי. על. פּי. צערונען געווארן. דזשיימס מעקסמאן, דער פּרעזידענט פון דער איי. על. פּי., איז זיין קאמף קעגן דער ניט־סאָציאליסטישער פּאָליטיק פון מאקדאָנאלדס רעגירונג, האָט ניט קיין מנין מיטקעמפער אין הויז.

און די איי. על. פּי., אויסערן פארלאַ-מענט, האלט זיך נאָך אלץ פעסט קעגן איר סאָציאליסטישן פּראָגראם, און אויף דער פארטיי קאנפערענץ וואָס איז נאָר־וואָס אָפּגעהאלטן געווארן אין בירמינגהאם, זיינען מעקסטאָנס האנדלונגען קעגן דער ארבעטער רעגירונג גוט־געהייסן געווארן, — וואָס קאָן פירן צו א שפּאלטונג אין די רייען פון דער ארבעטער פארטיי.

* * *

די קריטיק וואָס איז אויף דער קאָנפע-רענץ געצילט געווארן קעגן דער ארבעטער רעגירונג איז, פון׳ם ריין סאָציאליסטישן שטאנדפּונקט, געווען א באַרעכטיקטע.

ווען איינער האָט דערקלערט, אז דזש. ה. טאָמאס האָט אויפגעטאָן אין 10 חדשים מער פאר׳ן קאַפּיטאליזם, ווי די קאָנסער-וואַטיווע רעגירונג אין 5 יאָר, איז דאָס אפשר געווען א שטיקל גוזמא. מיר גע-דיינקט אבער, ווי מר. טאָמאס האָט אויף זיין באזוך דאָ אפּגעלירט צו אונז אז האנד-לען מיט ענגלאנד וואָס מער, און ווי ער האָט דאָ געשאפן פארבינדונגען פאר ענג-לישע פירמעס, — צו וואָס עס איז גאָר ניט נויטיק צו זיין א סאָציאליסט . . .

די דעפּאָרטאַציע פון די ארבעטער רע-גירונג האָט דורכגעפירט אדער אנגעייגנט זיינען ניט פון אזא כאראקטער. וואָס די ליבעראלן וואלטן ניט געקאָנט דורכפירן, ווען זיי זיינען אין מאכט.

יעדנפאלס זיינען זיי זייער ווייט פון צו קאָנען ברייגנען „סאָציאליזם אין אונ-זער צייט", וואָס די איי. על. פּי. האָט זיך אויעגגעשטעלט פאר א לאָזונג.

* * *

די פראגע איז בלויז, וואָס וואלט גע-ווען, ווען די איי. על. פּי. נעמט אריין די מאכט אין אירע הענט, וועלכע די ארבע-טער פארטיי האָט איצט, און אויף ראמזי מאקדאָנאלדס פּלאַץ זעצט זיך אוועק דזשיימס מעקסמאן.

און דעם ענטפער דאַרפן מיר ווייט ניט זוכן, — מיר האָבן אים שוין: די מייס-טע ארבעטער דעפּוטאטן אין הויז זיינען מיטגלידער פון דער איי. על. פּי., און מיט א קליינעם אויסנאַם, שטיצן זיי ראמזי מאקדאָנאלדס פּאָליטיק.

נאָכמער: ראמזי מאקדאָנאלד און פּי-ליפּ סנאָודען, ווי אויך די מייסטע אנדערע מיניסטאָרן פון דער ארבעטער רעגירונג, וואָס פירן דורך די פּאָליטיק, זיינען אויך מיטגלידער דער איי. על. פּי., אדער גע-וועזענע מיטגלידער, וואָס האָבן, ווי ראמזי מאקדאָנאלד, ערשט לעצטנס רעזיגנירט, כדי ניט געשטערט ווערן אינ׳ם דורכפיר פון זייער ארבעטער פארטיי פּאָליטיק פון די איי. על. פּי. עקסטרעמיסטן.

* * *

און דעם ענטפער קאָנען מיר געפינען אויך אין דייטשלאנד און אין אנדערע לענדער וואו עס זיינען געווען גאנצע אדער האלבע סאָציאליסטישע רעגירונגען.

און ערגעץ האָבן די סאָציאליסטישע רע-גירונגען, אויסער רעפאָרמען אין די גרע-ניצן פון דעם עקזיסטירנדיקן רעזשים, ניט דורכגעפירט — רעפאָרמען, וואָס אנדערע ליבעראלע פארטיען וואלטן אויף אין א קלענערער אדער גרעסערער מאָס געקאָנט דורכפירן.

און אזוי מוז עס זיין: ס׳איז אדער א רעוואָלוציע, אָדער די האַרטע, פּראקטישע ווירקלאכקייט.

און באלד ווי די סאָציאליסטן, איינ-שליסנדיק די איי. על. פּי., ווילן אויסמיידן די רעוואָלוציע, ווי א צו קאָסטבאַרן און ריזיקאַליישן אזארט שפּיל, מוזן זיי האָבן געדולד און וואַרטן אויף די זייער לאַנג-זאַמע רעזולטאטן פון׳ם מער זיכערן פאר-לאמענטאַרישן שפּיל.

* * *

פּראקטישע פּאָליטיק איז א ביטערער עסק, און אין איר מוז מען אַרויסוואַרפן איבער׳ן באָרט א סך. פון׳ם פּריציפּיעלן באנאזיס.

דאָס טוען דאָך אפילו אין זייער א גרויס-סער מאָס די סאָוועטישע קאָמוניסטן מיט זייערע קאָנצעסיעס צו אויסלענדישע קאַ-פּיטאליסטן, מיט זייערע דיפּלאָמאַטישע באציאונגען מיט די קאַפּיטאַליסטישע מלוכות, מיט זייערע באציאונגען אפילו מיט די מוסאָלינים . . .

ס׳איז לייכט צו זיין פּרינציפּיעל אויס-געהאלטן ווען מען איז אין דער אָפּאָזיציע, אויסער דער פּראקטישער פּאָליטיק, — ווי דאָס איז א קאנפערענץ פון דער איי. על. פּי. נעמט מען אויף זיך מלוכה אחריות׳ן, מוז מען, אין דער פּראקטישער פּאָליטיק, פארבויגן. פּרינציפּן און רעכענען זיך מיט דער ווירקלאכקייט.

אפשר טוט קלוג די פראנצויזישע סאָ-ציאליסטישע פארטיי: זי זאָגט זיך עקש-נות׳ריק אָפּ פון באטייליקן זיך אין וועל-כער ס׳איז רעגירונג, — אין דער אפּאזי-ציע איז איר לייכט אָפּצוהיטן איר מיידלשן אומשולד . . .

איד. סטודענט באשטראָפט פאר שטערן אראבער דורכגיין ביים כותל מערבי

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך „איטא")

ירושלים, אפר. 22 (איטא). — שמואל זילבאסקי, א סטודענט פון׳ם חיפה׳ער טעכניקום, איז פארארטייילט געווארן צו זיבן שילינג שטראָף פאר שטערן אין אראַ-בער דורכצוגיין פארביי דעם כותל׳מערבי, בעת די אידן האָבן דארטן געראוונט. זילי-באסקי האָט געזאָגט אז ער וועט עס טאָן א צווייטן מאָל, אויב ער וועט זעען אראַ-בער שטערן די אידישע תפילות ביים כותל מערבי.

שריפה פארניכטעט אי-דישע טעקסטיל פאבריק אין ביאלאסטאָק

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך „איטא")

- ווארשע, אפר. 22 (איטא).— א שריפה האָט פארניכטעט אין ביאלאסטאָק די אי-דישע טעקסטיל פאבריק פון מארגאליעס. א סך וואוינונגען ארום דער פאבריק זיי-נען אויך אוועק מיט׳ן רויך. א גרויסע צאָל ארבעטער אין ביאלאסטאָק איז צוליב דער שריפה פארבליבן אָן ארבעט.

פארהאנדלען וועגן גרינ-דען מינדערהייט בלאָק אין פּוילישע וואלן

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך „איטא")

ווארשע, אפר. 22 (איטא). — האלב-אפיציעלע פארהאנדלונגען ווערן אָנגע-פירט צווישן די דעפּוטאטן פון פּוילישן פארלאמענט, וואָס פארטרעטן די מינדער-הייט גרופּן, מיט׳ן צוועק צו פארמירן א פארלאמענטאַרישן בלאָק אין די קומענדיקע וואלן.

דעפּוטאט י. גרינבוים פארטרעט דעם אידישן צד. ער פלאנט צו האָבן אין בלאָק בלויז די ציוניסטן, אויסשליסנדיק אפילו די מזרחים.

—(::)—

סקארלאטין אין מעדאָרא, מאנ.

אן עפידעמיע פון סקארלאטין אין מע-דאָרא, מאניטאבא, האָט געצוואונגען צו פארמאכן דארטן די פאבליק סקול.

פון 62 קינדער אין שול עלטער, זיינען 15 געווארן קראנק. לויט א ד׳ערקלערונג פון דר. דזשעקסאן אין די קראנקהייס אין זייער א מילדער פארמע און ער האָפט אז די סקול וועט קאָנען דערעפנט ווערן אין א וואָך צייט.

רבי זילבערשטיינס זכרונות

האָבן שטארק פאראינטערעסירט די מייסטע פון אונזערע לעזער

צו געבן א געלעגנהייט אלע די וואָס זיינען פאראינטערעסירט צו לייענען די זכרונות פון רבי זילבערשטיינס זכרונות פון אונזערע ציטשעלן

פ ר י י

צו אלע אונזערע נייע אבאָנענטן אלע פריעריקע נומערן וואו די זכרונות זיי-נען געווען נעדרוקט

ווערט א מיטגליד פון דער גרויסער משפחה פון „דאָס איד. וואָרט" לעזער

ה י י נ ג

טעלעפאָניר 213 52

און איר וועט קריגן די צייטונג ביי איי-ער טיר דעם זעלבן אונט, צוזאמען מיט די נומערן „זכרונות", אויב איר פארלאנגט

קאָמוניסטישע פירער אין ניו-יאָרק פאראורטיילט צו געפענגניש

ניו־יאָרק, אפר. 22. — נאָך איינעם פון די מומלדיקסטע פּראָצעסן אין דער גע-שיכטע פון דעם הינז נערוכט פאר די לעע-טע יאָרן, זיינען פיר קאָמוניסטישע פּי-רער פארארטיילט געווארן צו טורמע טערמינען פאר אנפירן די קאָמוניסטישע ראיאָטן אין ניו־יאָרק מארט 5טן.

ווילים ז. פאָסטער קאָמוניסטישער פּי-רער פון די פאראייניקטע שטאטן, און נאָך דריי אנגעקלאָגטע, האָבן געקראָגן טערמינען פון 1 טאָג ביז 3 יאָר אין טומס פּריזאָן. דזשאָזעף קאָרעל, א פינפטער אנגעקלאָגטער, האָט געקראָגן 30 טעג גע-פענגעניש. די דריי וואָס זיינען פאראורט-טיילט געווארן מיט פאָסטער זיינען ראַ-בערט מיינער, איזראעל אמטער און האַ-ראָלד רעיסאָנער.

פאָליציי קאָמישאָנער וווהיילען אנאָנ-סירט, אז די קאָמוניסטן האָבן זיך צו אים געווענדעט נאָך א דערלויבעניש פאר א פאראד דעם 1טן מאי, און אז ער וועט זיי געבן די דערלויבעניש.

—(::)—

א רעסטאָראן ספּעציעל פאר טויב שטומע

בערלין, אפר. 21. — א רעסטאָראן ספּעציעל פאר טויב־שטומע איז דאָ נאָר וואָס געעפנט געווארן. אלע אנגעשטעלטע, איינשליסנדיק די קעלנערס, זיינען טויב שטומע און קאָנען זיך צונויפרייד מיט זייערע געסט בלויז אויף דער פינגער שפּראך. ס׳איז דאָ אויך א קאַרטן־צימער, וואו די שווייגנדיקע געסט קאָנען פאר-ברייגנען ביי א קארטן פּארטיע נאָך דיי-ער מאָלצייט.

ארום צוויי טויזנט ארבעטסלאָזע איצט פאררעגיסטרירט אין וויניפּעג

צוויי טויזנט ארבעטסלאָזע אין וויניי-פּעג זיינען איצט פאראייכנט אין די ביי-כער פון דער „דאָמיניאָן עמפּלאָימענט סערוויס". דאָס איז די גרעסטע צאָל אר-בעטסלאָזע פון דעם גאנצן סלעפּ סעזאָן.

די צאָל ארבעטסלאָזע איז לעצטנס גע-וואקסן צוליב דעם וואָס עס האָט זיך איצט פארענדיקט דער סעזאָן פון וואלד ארבעט און אלע ארבעטער זיינען איצט אריינגעפאָרן אין שטאָט און זיי שטייען אין מאסן אויף וויליאם עוועניו ביים רעגירונגס אָפּיס מיט דער האָפענונג צו באקומען ארבעט.

אין קווינס טעאטער

מאָרגן, מיטוואָך אונט, וועט די קווינס טעאטער טרופּע אויפפירן זייער אן אינ-טערעסאנטע דראמע — אפשר די אינטע-רעסאנטסטע פון היינטיקן סעזאָן.

„אייזעלע מזיק" איז דער נאָמען פון דער דאָזיקער דראמע. דאָס איז איינע פון די ווערטפולע שאפענגען צווישן דעם אי-דישן טעאטער רעפּערטואר — א דראמע אין וועלכער עס האנדלט זיך ווענן זייער אן אינטערעסאנטער און וויכטיקער פּראָב-לעם וואָס פארדיינט יעדנס אויפמערק־זאמקייט.

בעני אדלער שפּילט די הויפּט ראָל. דער גאנצער אנסאמבל באטייליקט זיך אין דער אויפפירונג.

נעוועזענער אָרימער מיינער ווערט קעניגס פארטרעטער אין שאָטלאנד

לאָנדאָן, אפריל 22. — דזשיימס בראון, א 67 יאָריקער מיינער אין מיט-גליד פון פּארלאמענט, איז באשטימט גע-ווארן צום אמט פון לאָרד הייר־קאָמישאָ-נער פון דער פארזאמלונג פון דער קירך פון שאטלאנד.

בראון, וועלכער האָט געארבעט אין די מינען זינט ער איז געווען 12 יאָר אלט, און זיין פרוי, א טאָכטער פון אָן אָרי-מער־ארבעטער פאַמיליע, ציען זיך איצט איבער פון זייער אָרימען מיינערס קאָ-טערוש פון צוויי צימערן און א קיך, פאר וועלכן זיי האָבן געצאָלט $50 א יאָר דירה־געלט און וועלן זיך באזעצן אינ׳ם האלירוד פּאלאץ אין עדינבורג, די פּרעכ-טיקע וואוינונג פון אמאָליקע שאטלאנד׳ס שע קעניגן. זיין געהאלט וועט זיין צען טויזנט דאָלאר א יאָר.

פאר צוויי וואָכן אין מאי, ווען עס ווערן אָנגעפירט די שאטלאנדישע קירכ-לאכע היסטאָרישע צערעמאָניעס אין עדינבורג, וועט דער געוועזענער אָרימער מיינער באהאנדלט ווערן גלייך ווי ער וואלט געווען דער קעניג אליין. ער וועט פאָרן איבער א קאָטש אין א קעניגלאכער קאָרעטע, באגלייט פון קאוועלעריע, און ער וועט באגריסט ווערן מיט קאנאָנען סאלוטן. זיין פרוי, וואָס האָט נאָך מאוז-ליעס אויף די הענט פון איר וועש־וואשן, וועט באגלייט ווערן פון הויף דאמען, פאר וועלכע איר וואָרט וועט זיין א געזעץ.

דזשיימס בראון, א מיטגליד פון דער ארבעטער פארטיי, איז א רעליגיעזער מענש. ער איז אבער אויך זייער אן אנ-געלייענטער, און אין זיין אָרימען קאָ-טערוש פארנעמט זיין ביבליאָטעק זייער א גרויסן אָרט. ביכער איז געווען שטענ-דיק דער איינציקער לוקסוס, וואָס ער האָט זיך דערלויבט, און ווען נאָר ער פלעגט זיין אין לאָנדאָן, פלעגט ער ארומ-גיין איבער די אלטווארג געשעפטן צו זוכן געניצטע ביכער, וועלכע ער האָט גע-קאָנט קויפן ביליקער.

אידן פון ארץ-ישראל שרעקלאך אנ-טוישט פון די פארגיטיקונגען וואָס רעגירונג צאָלט צו געליטענע

ירושלים, אפריל 22 (איטא). — די ערשטע פארגיטיקונג וואָס די אידן האָבן געקראָגן נאָך די אומרואָן אין ארץ־יש-ראל האָט אויסגערוופן א ביטערע אָנ-טוישונג. די געליטענע אידן האָבן אמ-מייסטן געקראָגן אכט פּראָצענט פון זיי-ערע פארלוסטן, און אין א סך פאלן האָ-בען זיי געקראָגן נאָך וויניקער.

רבי דזיי האסאונס פאמיליע וועמעס הויז עס איז געפלינדערט און פארניכטעט גע-ווארן אין חברון מיט א פארלוסט פון דריי טויזנט פונט האָבן געקראָגן עלף פונט און אכט שילינגס.

די חברונ׳ער קהלה וועלכע האָט גע-מאָנט שאד־נערזאַץ צוויי טויזנט פונט פאר זייער צעפלינדערטער שול, אסיילום און אנדערע אינסטיטוציעס, האָבן גע-קראָגן 54 פונט.

אשר קארלינסקי, וועמעס הויז עס איז פארניכטעט געווארן און ער האָט גע-האט שאדן אויף 103 פונט, האָט געקראָ-גען פערצען שילינגס.

צפת, אפריל 21 (איטא). — די הינע אידן האָבן דאָ געכטן אָפּגעהאלטן א פּראָטעסט פארזאמלונג און זיין האָבן אָנ-גענומען א רעזאָלוציע אנטקעגן „דער שענדלאכער שטעלונג פון דער רעגירונג צו די געליטענע אידן אין די ראיאָנן". די רעגירונג האָט אָפּגעשאאט די פאר-לוסטן זייער נידעריק און איצט צאָלט זי בלויז איין דריטל פון דעם וויפיל זי אליין האָט אָפּגעשאצט. די פארזאמלונג האָט אויך אויסגעדרוקט אן אומצופרי-דענהייט מיט׳ן היל׳ף פאנד פאר ניט האלי-טען דעם פארשפּרעכן צו העלפן ווידער אויפבויען צפת.

נאָך הונדערט בריטישע פּאָליציסטן קומען קירצלאך אָן פון ענגלאנד. דאָס איז א ספּעציעלע מאונטער פּאָליציי. אכ-ציק וועלן שטיין אין ירושלים און די איבעריקע וועלן טראנספּערירט אין אנ-דערע פּלעצער.

דער צייטווייליקער פארוואלטער פון די אלגעמיינע איינזאמלונגען האָט דערקלערט פאר דער אראבישער צייטונג „אל־כרמל" אז די קאָנסטרוקציע פון דער מאאן אקאָ-בא איינזאמלונגען וועט אָפּגעלייגט ווערן צור-ליב פּאָליטישע אורזאכן ווי אויך צוליב דעם, וואָס די דאָזיקע ליניע וואָלט אָפּ-געקערט די באוועגונג פון פילגרימען קיין אקאבא, וואָס וואָלט געשאפן פארלוסטן פאר דער הערזשאפט אייזנבאן ליניע.

דריי קינדער אומגעקומען אין אוטאָ-מאָביל עקסידענט ארום סאסקאטון

סאסקאטון, סאסק., אפר. 22.— דזשאן אנאר, 14 יאָר, זון פון לעסלי אנאר, סאס-קאטון, און דזשאָרדזש, 9 יאָר, און שווי-לי, 6 יאָר, זון פון טעכטער פון סטעגלי אנאר, וואָס וואוינט 15 מייל פון סאסקאַ-טון — זיינען אומגעקומען אויף א טראַ-גישן אופן אויף א „לעווער קראָסינג" 13 מייל פון דאנען.

די קינדער זיינען געפאָרן מיט זייער אָנקל, אוירווער אנאר, און מיט עלדאן אנאר, 12 יאָר, אויף אן אוטאָמאָביל. ווען זיי האָבן אריבערגעקרייצט דעם באן־וועג, האָט די קליינע שווילי געצויגן איר אויפ-מערקזאמקייט צו בחמות וואָס האָבן זיך געפאשעט אין א דערבייאיקער לאָנקע. ער האָט א קוק געטאָן, און דערווייל האָט זיך דער אוטאָמאָביל אָפּגעשטעלט.

ווען ער האָט א קוק געטאָן זיין קאָפּ צור-ריק, האָט ער צו זיין שווידער דערזעען אן אנקומענדיקן לאָקאָמאָטיוו. ער האָט גע-פּרואווט לאָזן גיין דעם מאָטאָר, אבער ס׳איז שוין געווען צו שפּעט. ער איז אראָפּגעשפּרונגען און געוואָלט אריוסכאַפּן די קליינע שווילי, אבער דאָס איז ניט געלונגען. דער 12 יאָריקער עלדאן האָט זיך סאָפּארוועט אראָפּשפּרינגען, און די אנ-דערע דריי קינדער זיינען אומגעקומען מיט דעם צעשמעטערטן אוטאָמאָביל.

דער צוג האָט זיך באלד אָפּגעשטעלט און דער פערסאָנאל האָט געהאלפן אריוס-ציען די קערפּערס פון אונטער דעם ברוך. א דאָקטאָר וואָס איז געווען צווישן די פאסאזשירן האָט אנגעבאָטן זיין היל׳ף, אבער אלע דריי קרבנות זיינען שוין גע-ווען טויט.

וואָס איז אייער פארלאנג?

—אייך דעם קאָן אייך ענטפערן אונ-זער קלאסיפיצירטער ראָלס אויף דער-לעצטער זייט. קוקט דורך יעדן טאָג די „פארלאנגט" אנאנסן („וואנט עדס"), איר וועט דאָרט געפינען דאָס פּאסיק-סטע פאר אייך.

—איר קאָנט זיך אייך באנוצן מיט אונזער קלאסיפיצירטן ראָלס אין אלע אייערע פארלאנגען און באדערפנישן, פאר זייער א קליינעם אָפּצאָל.

אנב - אורחא

פון מארק

די בריטישע ארבעטער פארטיי און סאָציאליזם

די בריטישע ארבעטער פארטיי, ווי באַ-קאנט, איז צוזאמענגעשטעלט פון א צאָל ארבעטער קערפּערשאפטן, צווישן וועלכע די אינדעפּענדענט לייבאר פארטיי פאר-נעמט אן אנגעזעענעם אָרט.

די איי. על. פּי. איז די בריטישע סאָ-ציאליסטישע פארטיי, — א גאנץ מעסיקע סאָציאליסטישע־פארטיי. אירע מיטגלידער צווישן וועלכע עס זיינען ביז ניט לאנג צוריק אויך געווען ראמזי מאקדאָנאלד און פילים סנאָודען, זיינען די אָנפירנדיקע פּי-גורן אין דער ארבעטער פארטיי, וועלכע איז נאָך מעסיקער אין איר סאָציאליזם, ווי די איי. על. פּי., און די גרעסטע צאָל דעפּוטאטן פון דער ארבעטער פארטיי אין פארלאמענט זיינען מיטגלידער פון דער איי. על. פּי.

ווען ס׳איז אבער געקומען צו פּראקטי-טישער רעגירונגס פּאָליטיק, איז דער סאָ-ציאליסטישער איינפלוס פון דער איי. על. פּי. צערונען געווארן. דזשיימס מעקסמאן, דער פּרעזידענט פון דער איי. על. פּי., איז זיין קאמף קעגן דער ניט־סאָציאליסטישער פּאָליטיק פון מאקדאָנאלדס רעגירונג, האָט ניט קיין מנין מיטקעמפער אין הויז.

און די איי. על. פּי., אויסערן פארלאַ-מענט, האלט זיך נאָך אלץ פעסט קעגן איר סאָציאליסטישן פּראָגראם, און אויף דער פארטיי קאנפערענץ וואָס איז נאָר־וואָס אָפּגעהאלטן געווארן אין בירמינגהאם, זיינען מעקסטאָנס האנדלונגען קעגן דער ארבעטער רעגירונג גוט־געהייסן געווארן, — וואָס קאָן פירן צו א שפּאלטונג אין די רייען פון דער ארבעטער פארטיי.

* * *

די קריטיק וואָס איז אויף דער קאָנפע-רענץ געצילט געווארן קעגן דער ארבעטער רעגירונג איז, פון׳ם ריין סאָציאליסטישן שטאנדפּונקט, געווען א באַרעכטיקטע.

ווען איינער האָט דערקלערט, אז דזש. ה. טאָמאס האָט אויפגעטאָן אין 10 חדשים מער פאר׳ן קאַפּיטאליזם, ווי די קאָנסער-וואַטיווע רעגירונג אין 5 יאָר, איז דאָס אפשר געווען א שטיקל גוזמא. מיר גע-דיינקט אבער, ווי מר. טאָמאס האָט אויף זיין באזוך דאָ אפּגעלירט צו אונז אז האנד-לען מיט ענגלאנד וואָס מער, און ווי ער האָט דאָ געשאפן פארבינדונגען פאר ענג-לישע פירמעס, — צו וואָס עס איז גאָר ניט נויטיק צו זיין א סאָציאליסט . . .

די דעפּאָרטאַציע פון די ארבעטער רע-גירונג האָט דורכגעפירט אדער אנגעייגנט זיינען ניט פון אזא כאראקטער. וואָס די ליבעראלן וואלטן ניט געקאָנט דורכפירן, ווען זיי זיינען אין מאכט.

יעדנפאלס זיינען זיי זייער ווייט פון צו קאָנען ברייגנען „סאָציאליזם אין אונ-זער צייט", וואָס די איי. על. פּי. האָט זיך אויעגגעשטעלט פאר א לאָזונג.

* * *

די פראגע איז בלויז, וואָס וואלט גע-ווען, ווען די איי. על. פּי. נעמט אריין די מאכט אין אירע הענט, וועלכע די ארבע-טער פארטיי האָט איצט, און אויף ראמזי מאקדאָנאלדס פּלאַץ זעצט זיך אוועק דזשיימס מעקסמאן.

און דעם ענטפער דאַרפן מיר ווייט ניט זוכן, — מיר האָבן אים שוין: די מייס-טע ארבעטער דעפּוטאטן אין הויז זיינען מיטגלידער פון דער איי. על. פּי., און מיט א קליינעם אויסנאַם, שטיצן זיי ראמזי מאקדאָנאלדס פּאָליטיק.

נאָכמער: ראמזי מאקדאָנאלד און פּי-ליפּ סנאָודען, ווי אויך די מייסטע אנדערע מיניסטאָרן פון דער ארבעטער רעגירונג, וואָס פירן דורך די פּאָליטיק, זיינען אויך מיטגלידער דער איי. על. פּי., אדער גע-ו